

Známky a celistvosti ČSR I

nevyčerpatelný zdroj zajímavostí a překvapivých nálezů

Stálá pozornost sběratelů – především specialistů – ke známkám, celistvostem, celinám a dalšímu filatelistickému materiálu ČSR I je zcela pochopitelná. Jde o filatelistické objekty naší vlastní země a tato studnice zajímavostí a mnohdy neočekávaných pozoruhodností a neznámých skutečností v dané oblasti je téměř bezdná. Dnes chceme tyto skutečnosti dokumentovat dvěma zajímavými příklady:

Exkluzivní frankatura známkami emise PRAHA – TATRY 1926

Ve velké studii „80 let emise PRAHA – TATRY“ autorů Z. Fritze a V. Schödelbauera v našem časopise Merkur Revue č. 6 / 2006, str. 1 – 4, byla výrazná pozornost věnována poštovnímu použití těchto krásných výplatních známek vysokých hodnot, přičemž byla studie doprovázena dokonce devíti ukázkami pozoruhodných celistvostí. Jednou z nich přímo na titulní straně uvedeného čísla je těžký letecký dopis, který kromě leteckých známek II. emise a známek emise „velký státní znak“ je frankován dokonce šesti známkami nejvyšší hodnoty TATRY 5 Kč. Jde skutečně o zcela mimořádný objekt se zdánlivě těžko „překonatelnou“ frankaturou.

Dnes však přinášíme ukázkou ještě překvapivější frankatury dokonce s osmi známkami TATRY 5 Kč (obr. 1a, 1b)! Tento objemný dopis neznámého obsahu (na obálce je uvedeno obecně „Manuskript“), avšak vysoké hmotnosti 500 g (!), byl odeslán z pošty Praha 3 do německého Freiburgu (na adresu Prof. Dr. med. Otto Kahler, Freiburg i. Br., Karlstrasse 75, Deutschland). Na lícni straně velké žlutohnědé podlouhlé obálky rozměru 338 x 130 mm je kromě krásně zachovalého osmibloku zmíněné známky 5 Kč (Pof. 228) vylepena ještě výplatní známka 50 h s portrétem prezidenta Masaryka (Pof. 204), typ I. Rekomandační nálepka pošty Praha 3 standardního typu nese pořadové číslo 288. Všechny známky jsou znehodnoceny osmi otisky (některé jsou špatně čitelné) dvojkruhového denního razítka I. typu s údaji „PRAHA 3 / 17. X. 28 16 / 3a / * Č.S.P.“. Na zadní straně obálky je příchozí razítko „Freiburg / 19 10 28 5-6V“ a adresa odesilatele: Doc. Dr. I. Bumba, Praha 2, Mikulandská 4.

Hodnota všech vylepených známek **přesně odpovídá tehdejšímu tarifu V. tarifního období** (1. 1. 1922 – 28. 2. 1937) pro listovní zásilky do ciziny: za dopis do 20 g do „bližší“ ciziny (Maďarsko, Německo, Polsko, Rakousko, později ještě další) 2 Kč, příplatek za každých dalších 20 g hmotnosti 1,50 Kč, tj. za zbývajících 480 g $24 \times 1,50 \text{ Kč} = 36 \text{ Kč}$, doporučné v roce 1928 jednotně 2,50 Kč, **úhrnem tedy 40 Kč 50 h**.

Ze všeho uvedeného je naprosto zřejmé, že tento dopis je výrazným reprezentantem nevelkého množství zachovaných exkluzivních celistvostí se zcela ojedinělými frankaturami. Jde o objekt mimořádné dokumentární i sběratelské hodnoty. Svými osmi známkami TATRY 5 Kč sotva najde konkurenci a pokud ano, pak jen v minimálním množství podobných celistvostí.

„Obyčejná“ známka 20 Kč ze III. letecké emise ČSR 1930

Nejvyšší hodnota **20 Kč šedofialová** (některé katalogy nesprávně uvádějí „šedomodrá“) ze III. československé letecké emise (Pof. L14) z roku 1930 je velmi krásná známka. Byla vydána spolu s ostatními sedmi hodnotami emise dne 16. 12. 1930. Její uváděný náklad je 575 500 kusů, což není málo; důvodem její potřeby je skutečnost, že byla často užívána k frankování leteckých dopisů vyšších hmotností a do vzdálených destinací. Byla vytištěna **ocelotiskem z ploché desky o 100 známkových polích (dále je ZP), a to jediné, označené deskovým číslem „1“** v levém dolním rohu okraje pod 91. ZP. Tento fakt svědčí o vysoké kvalitě desky, uvážíme-li více než půlmilionový náklad, uvedený výše. Známkou graficky upravil a vyryl proslulý rytec Karel Seizinger. Abychom zkompletovali technické parametry tisku a výroby této známky, uveďme ještě, že během tisku se poněkud měnil odstín její barvy, takže dnes lze rozlišit zhruba tři výraznější odstíny. Na ně měla určitý vliv i barva použitého papíru a barva lepu, měnící se od silně nažloutlého k mírně nažloutlému až k téměř bezbarvému. Od data vydání byla známka perforována řádkovou perforací $13\frac{3}{4}$, od konce roku 1936 také $12\frac{1}{4}$ (L14A), velmi vzácně také $13\frac{3}{4} : 12\frac{1}{4}$ (L14C). Toto vše je